

فیلسوف کوچولوی من

«تحلیل براهین اثبات وجود خدا
در شعر کودک و نوجوان»

مجتبی طالبی

انتشارات امرتات

فیلسوف کوچولوی من

تحلیل براهین اثبات وجود خدا در شعر کودک و نوجوان

مجتبی طالبی

طرح جلد و صفحه آرایی: واحد فنی امرتات

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

چاپ: تهران

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قطع: رقعی

صفحه ۶۴

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۶۹۲-۰۱-۵

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به انتشارات امرتات می باشد.

سرشناسه	: طالبی، مجتبی، ۱۳۸۳
عنوان و نام پدیدآور	: فیلسوف کوچولوی من: تحلیل براهین اثبات وجود خدا در شعر کودک و نوجوان/مجتبی طالبی.
مشخصات نشر	: گنبد کاووس: امرتات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۶۷ص.
شابک	: 978-622-5692-01-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
عنوان دیگر	: تحلیل براهین اثبات وجود خدا در شعر کودک و نوجوان.
موضوع	: شعر کودکان و نوجوانان (فارسی) -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد خدا -- اثبات -- ادبیات کودکان و نوجوانان
رده بندی کنگره	: PIR۳۵۵۵
رده بندی دیویی	: ۸۱۶/۶۳۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۹۴۸۹۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

www.Amortatbook.ir

استان گلستان، گنبد کاووس، امام خمینی شمالی، روبروی پارک قابوس، خیابان آیت ا... سعیدی،

پاساژ منوچهری، طبقه دوم (تلفن: ۰۱۷۳۳۰۰۰۵۱۰ مدیریت: ۰۹۳۸۵۴۷۷۵۱۰)

پیشگفتار :

الف) «پرسش» یکی از برجسته ترین ویژگی های انسان و یکی از مهمترین مقدمات برای تعالی و تکامل است. تاریخ اندیشه با «پرسش» پیوند دارد و اگر پرسشی در کار نبود، «تفکر عمیق» محقق نمی شد.

در فرهنگ ما «نمی دانم»، «نیمی از علم است»^۱ اما بخش دیگر آن که «دانسته ها» است؛ براساس پرسش هایی محقق شده که ذهن انسان های متفکر و خلاق هر روز کار را به خود مشغول داشته است. تاریخ تفکر بشر با «تفکر و پرسش از هستی» آغاز می شود و انسان رو به تعالی، همواره در جستجوی پاسخ برای سوالات اصلی و ریشه دار خود است.

«از کجا آمده ام؟ آمدنم بهر چه بود؟ به کجا می روم آخر؟ نمایم وطنم!»^۲ صدر المتألهین در شرح اصول کافی نیز به عبارتی منسوب به امیرالمومنین علی(ع) اشاره می کند که: «خداوند رحمت کند کسی را که بداند از کجا آمده و در کجاست و به کجا خواهد رفت...»^۳

تمام توجهات به «مبدء» و «معاد» و «هستی» و حتی «شناخت ما از هستی»، برپایه ی پرسش های ماست. بنابراین به همان میزان که توانایی جستجو برای یافتن پاسخ و اهمیت پاسخ هر پرسش مهم است، پرسیدن، پرسشگری و پرسش نیز مهم و در خور توجه است. توجه به پرسش های کودکان و نوجوانان و تقویت روحیه و حس

^۱ «لا أعلم»، نصف العلم - غرر الحکم: ۶۷۵۸

^۲ (منسوب به مولوی)

^۳ شرح اصول کافی در جلد ۱، ص ۵۷۱

فیلسوف کوچولوی من ۸

پرسشگری می تواند مقدمه ای باشد برای تفکر خلاق و حرکت به سوی پاسخ های عمیق ؛ پاسخ هایی که گاه به وسیله ی «حس و تجربه و آزمایش» به دست می آید، گاه به وسیله ی « تجزیه و تحلیل های عقلی » و در مراتب عالی، انسان می تواند با « درک و دریافت های شهودی »، پاسخ پرسش های خود را دریافت کند.

بنابراین بشر نه فقط با حس و تجربه بلکه با حس و تجربه و نیز ادراکات عقلی و شهودی می تواند فروغ اندیشه متعالی را در خود پرورش دهد و بجای یک روزن کوچک ! از در ادراکات مختلف به ساحت علم و اندیشه وارد شود. چنین انسانی ، باتقویت چنین ادراکاتی ، کمال یافته تر است . اما آیا بدون توجه به پرسش ها ، بدون راهنمایی و بدون ظهور و بروز روحیه ی پرسشگری می توان به چنین کمالاتی دست یافت ؟ « فیلسوف کوچولوی من » تلاش می کند در بستر فرهنگ اصیل اسلامی - ایرانی و با تاکید بر سنت های فلسفی، مقدماتی را فراهم کند برای تفکرخلاق و پرسش هایی که می تواند محرک اندیشه ی کودکان و نوجوانان باشد .

تاکید این نوشته روی یکی از مهمترین پرسش هاست! یعنی «پرسش درباره ی خدا»! پرسشی که ذهن جستجوگر کودکان و نوجوانان را به خود مشغول می کند و ممکن است از والدین و مربیان خود بپرسند . پاسخ آنها برای کودکان و نوجوانان تعیین کننده است .

ب) « براهین اثبات وجود خدا » اگرچه مسئله ای مهم ، پردامنه و تخصصی در « فلسفه دین » است اما در بیان این براهین ، علاوه بر اهل فلسفه ، اهل «ادبیات » نیز سهیم بوده اند. یکی از مهم ترین بخش های ادبیات ، « ادبیات منظوم کودک و نوجوان » است که می تواند نقش موثری در تربیت نسلی توحیدی داشته باشد . در میان براهین اثبات وجود خدا ، عموماً از « برهان نظم » به عنوان برهانی ساده و قابل انتقال به کودک و نوجوان یاد می کنند. فرض بر این است که با بهره گیری از زبان ادبیات، می توان علاوه بر برهان نظم ، براهین دیگر را برای کودکان و نوجوانان ارائه داد. در این نوشته با روش استناد و تحقیق کتابخانه ای در اشعار توحیدی شاعران

فیلموف کوجولوی من ۹

عرصه ی ادبیات کودک و نوجوان ، تلاش شده است ، براهین متعدد اثبات وجود خدا استخراج ومورد تحلیل قرار بگیرد .

ج (تلاش کرده ام که این کتاب به عنوان یک اثر پژوهشی ، نهایتا به یک اثر هنری تبدیل شود. بر این اساس در پایان مباحث علمی - پژوهشی این کتاب ، اشعاری را به نگارش در آورده ام که مکمل متن پژوهشی و در حقیقت محصول هنری متنی علمی است.

ضمن ابراز ارادت به محضر آیت الله جوادی آملی، در نگارش این کتاب از راهنمایی ها وتشویق استاد ارجمندم دکتر جلال پیکانی(مدیر گروه فلسفه دانشگاه پیام نورتهران) و آقای دکتر احمد سعادت (مدیر گروه فلسفه و عرفان اسلامی جامعه المصطفی العالمیه نمایندگی گرگان) بسیارمزارم.

همچنین از زحمات استاد فرزانه ام دکتر علی رضا پارسا (عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور تهران) تشکر می کنم. تشویق های ایشان باعث شد که در این مسیر با گام های محکم تر قدم بردارم. افسوس که نمی توانم این کتاب را به دست پرمهرشان برسانم زیرا در مرداد ۱۴۰۰ بر اثر بیماری کرونا ، دار فانی را وداع گفت و به ابدیت پیوست. دغدغه ی آن استاد فرزانه ، دغدغه ی تعلیم و تربیت بود. به یاد آن استاد فرزانه، این کتاب را تقدیم می کنم به والدینی که دوست دارند فرزندانشان با معرفت، خدا را ستایش کنند.

به خاطر بسیاریم که تربیت دینی فرزندان بسیار مهم است اما این تربیت ، می تواند براساس مبانی معرفتی تعالی پیدا کند. بنابراین می توان از این مجموعه به عنوان اثری کوتاه و موجز در پیوند «دین داری و عقلانیت » ، برای تربیت کودکان و نوجوانان یاد کرد.

مجتبی طالبی

(مدرس و دبیر پژوهشی گروه فلسفه و عرفان اسلامی

جامعه المصطفی العالمیه نمایندگی گرگان

فهرست مطالب :

تحلیل براهین اثبات وجود خدا در شعر کودک و نوجوان ۱۳

فیلسوف کوچولوی من ۵۱